

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ ગ્રંથાલય

[ગુજરાતી કૉપીરાઈટ વિભાગ]

અનુક્રમાંક ૭૧૮૧

વર્ગીક

પુસ્તકનું નામ પ્રેમ જનોની પ્રેમયુત્તમી

વિષય ૬- : ૩ મી. લક્ષ્મીના મનુષ્ય
૨૨

માલીનીમાળા—મનામાનીતા રીસાયેલા રસિકને.

ગગન છદ.

—૧૩૫—

મોટમ ક્યાં તમે વિધુ પ્રાણુ, રાણું આવ મારી હાથ;
તીજી તંત સમ સંસાર, તરવો તમ ઉપર આચાર.
નીચા જો તમારી હોય, મમપેં મુક્તિનો નારોય,
મારે સાધવી સુયેગ, જહાનેથી હું તરવા યોગ.
લાગે ત્યાં ગુરે સંસાર, લાગી લગ્ની બસાં તમ સાથ,
મેને મેલને મેળાવ, જો સુયેગ એકયે લાગ.
હીમ એકપુ વધુ જ્યમ આવ, તાજે પીવી ત્યમ ફેલાય;
પાણી એવતા ગુણુ બાણી ત્યાં બાહ્ય તરાણે પ્રાણ !
દેવોમારી તમારુ વિન, હું ફેવાડે અગળા નાર;
હાથે હામ ફોડે તમ નાચાં એકલથી; કંઈ નવ થાય.
મુક્તિ પ્યારા વ્યુમત-પ્રાણુ, બને એક મોક્ષ કેડેં ધામ;
પામે કેડેં સાધનચંદ, મુકગર જેતું નરપુર મામ.

વાદળીઓ સરસ કરતાં વિખરાઈ જવું
જે અને સૂર્યદેવનાં દર્શન થવાં. જે

ન ડીઆદમાં બી. બી. એન્ડ સી. આઈ રેલ્વે સ્ટેશન સામે આવેલા જુમીલીઆગ તરફ ચોમાસામાં સાચાં મોતી સરખાં ચળકતાં વરસાદનાં ઝીણાં ઝીણાં ફેરાં થોડીવાર વરસી રહ્યા પછી તડકો નીકળ્યો; અને વરસાદની વાદળીઓ સરસ કરતી વેરછ જઈ સૂર્યદેવનાં આખા દીવસથી ખંધ રહેલાં દર્શન થયાં. તે વખતે એક ગરીબ છોકરો પોતાના પેટના ઉદરની ખાતર, અને બેપઈસા કમાવાની આશાએ મોટેથી જુમ પાડતો હતો કે જે જુમનો એવો અર્થ હતો કે—

વાંચો, ખરીદો, ખાસ વાંચવા લાગો, મોતીનીમાળા ન હીરાનોહાર એ નામની એક કદીન નોવેલ હાથમાં ઝાત્રી વેચતો હતો. અ આજ સાંમગીને ત્યાંથી જતા આવતા લોકોનું ધ્યાન તે તરફ ખેંચાયું, કે જ્યાંથી કે ઇએક ઇંગ્લીશનાં બોલતા બે યુવાનો તે તરફ આવી તે છોકરા પામે ઉભા રહ્યા.

મી. જેન્ટલમેન—(પોતાની સાથેના મિત્રને) વેત્રા મી.ગુડમેન આપણે તો આ નોવેલ ખાસ ખરીદવી જન્યએ? કેમ તમારા પું મત છે?

Well Mr. Goodman, we must buy this Novel, what do you think for it ?

મી. ગુડમેન—ઓહરાઈટ મી. જેન્ટલમેન લો ત્યારે વાંચો.

Alright Mr. Gentleman Buy & read.

મી. જેન્ટલમેન— Thank you Mr. Goodman than take two copies. થેન્ક યુ મીસ્ટર ગુડમેન ત્યારે જો લો જે એટલે આપણા બંનેની પાસે એકેક કોપી ફાઇલ તરીકે રહેશે અને પુસ્તક ને તો જરૂરજ ઉ-તેજન આપવું જોઈએ, કેમ તમારો શું મત છે ?

મી. ગુડમેન—વેરીવેલ મી. જેન્ટલમેન એ તો હું રહેજ તમારો મત જાણવા માગતો હતો તેથી મેં એક લેવાને માટે કહ્યું. પણ પુસ્તકની બાબતમાં તમારો અભિપ્રાય ધણો સારો છે, અને ન્હારા જે બીજા મિત્રો મુંબઈમાં છે તેમના માટે પણ બીજી છા કોપી વધારે જોઈશે.

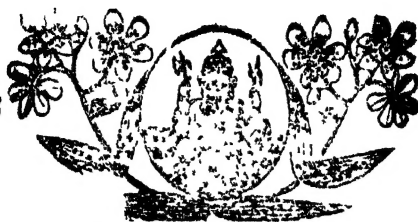
મી. જેન્ટલમેન—ત્યારે મી. ગુડમેન બધી થઈને આઠ કોપી લો ને આ રૂપીઆ પાંચનું નોટ આપી એક રૂપીઆ પાછો લો.

(મી. ગુડમેન આઠ પુસ્તકો ખરીદે છે ને રૂપીઆ એક મીસ્ટર જેન્ટલમેનને પાછો આપે છે).

મી. ગુડમેન—વેલ ! મી. જેન્ટલમેન, મારા પુસ્તકના પદસા હું તમને ઘેર જઈને પાછા આપીશ. ત્યારબાદ બંને મિત્રોનું બાગમાં દાખલ થવું, અને એક ઘટાફાર ઝાડની છાયા નીચે જ્યાં એક બેન્ચ ગોઠવવામાં આવી હતી ત્યાં બેસી વાંચવા માંડે છે. આ વખતે લગભગ સાંજના ચારેક વાગ્યાનો સુમાર થવા આવ્યો હશે.

મી. જેન્ટલમેન પુસ્તક વાંચવાનું શરૂ કરે છે ને મી. ગુડમેન પોતાની પાસેના પુસ્તકમાં જુએ છે.

નોવેલ વાંચતાં સાંજ પડી જાય છે, ને ઘેર જઈ રાત્ર વાંચવાનું બંને મિત્રો શરૂ કરે છે, નોવેલમાં બહુજ રસ પડવાથી અધુરી ન રાખતાં પુરી વાંચે છે ને પાછત્રથી તેનાં ઘણાં વખાણ કરે છે ને ત્રીજા ભાગમાં પોતાનાં નામ ભરાવે છે.

નવીન

બહેરખબર

વાંચો.

અમારી કંપનીમાં દરેક જાતનો ફેન્સી માલ,—કટલેરી સામાન, પરફ્યુમરી જેવાકે,— દરેક જાતના તેલ, હેર ઓઇલ્સ, કન્તોજ-વપન્નોના શુદ્ધ અત્તરો—દરેક જાતના વિલાયતી સેંટો, વિલાયતી તેમજ દેશી પેટન્ટ ફ્લાગ્સ દરેક જાતના નાવાના સાબુ, શુભાગ જળ, કોલર્સ ટાઇ, રમાલ, મોજ, ગેલીસ દરેક જાતના બટન્સ, સીગાર સીગારેટ્સ, ડીઝનાં ફાન્સ, ઝોપ, ચીમનીઓ, લેન્પો, વિગેરે દરેક જાતનો માલ, જથ્થાબંધ અમારો પાસે સ્ટોકમાં રહે છે. તેમજ કોઇની માલ જુજ કમીશન લઇ ખર્ચમાં ખરીદ કરી મોકલી આપવામાં આવે છે તેમજ કમીશનથી વેચી આપવામાં આવે છે, કીટશન લાઇટ અમારે ત્યાં ભાડે મળે છે તેને લગતો સામાન પણ જથ્થાબંધ સ્ટોકમાં રાખીએ છીએ. જહારગામ વી. પી. થી મોકલવામાં આવશે એક વખત ટ્રાયલ ઓર્ડર આપી ખાત્રી કરો અમારું સરનામું તમારી જુકમાં ખરાબર નોંધી રાખશો

ચુનીલાલ પરશોતમદાસ શાહની કું

પરફ્યુમરી મરચન્ટ્સ એન્ડ કમીશન એજન્ટ્સ.

સાંથ પીપલી—નડીઆદ.

Shankarlal Harjivandas Bhavsar

Bhavsarwad Chakla. Shop No. 43

અમારી દુકાને કીટસન લાઇટ લાડે મળશે તથા
બોર્ડ ચીતરવાનું ફેન્સી કામ કરી આપવામાં આવેછે
તથા સ્ટવ પણ દુરસ્ત કરવામાં આવે છે તથા
લાઇટ વિગેરે જુના રીપેર કરવામાં આવે છે.

Nadiad.

નડીઆદ.

ભાવસાર

શંકરલાલ હરજીવનદાસ

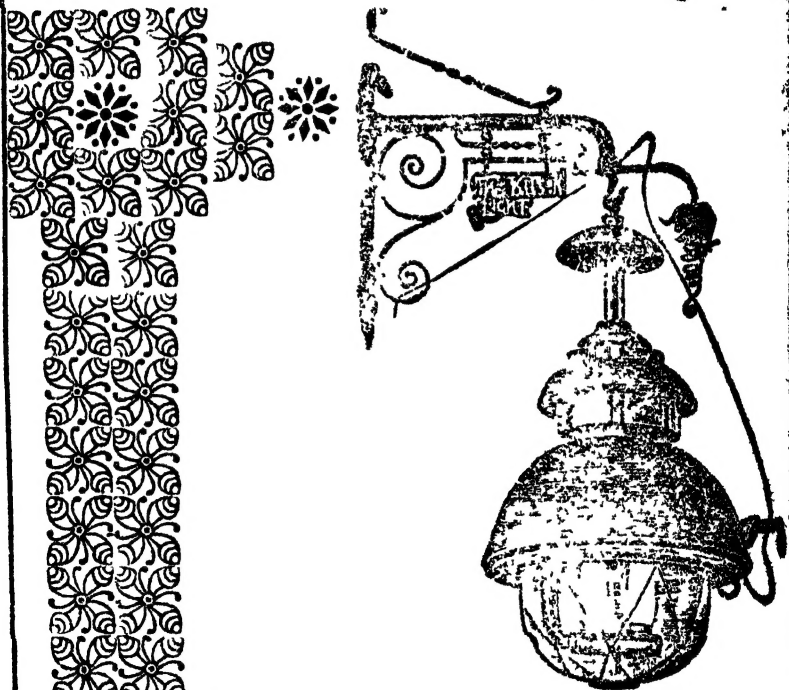
૬૦ ભાવસારવાડ ચકલામાં— નડીઆદ.

Karibhai Dadabhai Patel

Santh Pipli;- Nadiad

ફીટસન લાઈટ, પરીઓના ડ્રેસ તથા લગ્ન માટે
મંડપ બાંધવાના સુશોભીત ચિત્રવાળા દુવાળા વિગેરે
ભાડે આપનાર અને પાન, બીડાઓ વિગેરે છુટક ને

જથાબંધ વેચનાર.

પટેલ હરીભાઈ દાદાભાઈ,
સાંથ પીપળી;- નડીઆદ.

હજારો નિરાશામાં આશાનું એકજ ફીરણ.

“અનેક દર્દને મારે આ એકજ દવા ફાયદો ન થાયતો પૈસા પાછા.”

“યોગરાજનું જીવન-રસ”

ભયંકર રોગોને દુર કરવાનો સારામાંસારો ઇશ્વરી ઇલાજ. આ જીવનરસ સ્વપ્નામાં અને પેસાગમાં જતી ધાતુને બંધ કરી શરીરને શક્તિ આપેછે, જ્ઞાન તંત્રની નયજાણ ધાતુનું પાતળાપણું અજીરણ ખોરાક ન પચવે, હાથપગનું દુખવું, મગજે ચક્રી આવવી, થાદ શક્તિ યુગ થવી, જીવાનીમાં જીવાણી દાળ. મનની ચીંતા, ઉદાસી, દોષપણ કામપર ચીત ન લાગવું, ખાવાપર અરુચી, જાતીનો ધબકાનો, હરસ, દમ, આંખે અંધારા આવવા, ચેરાની ફિકાસ, નળજી પડી ગયેલું મગજ. નામદર્દિ, પ્રમેદ, ચાંચી, વીરફાટીક, બરણ, અંડવૃદ્ધિ, પ્રદર, રોગ, દોષપણ જાતનો તાવ, વાળો, નાક, પ્લેગ, ફાલેરા, વીગેરે અનેક રોગ આ એકજ દવાથી તાતકાળ નાશ થાયછે. વળી પીડાકારી જંતુઓનો તેમજ વીજી વીગેરેના ડંખ ઉપર આ એક—

જાદુગરનો છુમંતર છે, ખરીદતી વખતે નક્કી કરાખી ફાયદો થવાને બદલે નુકસાન થાયછે મારે અમાર—

નામ, ઠામ, બલ તપાસીનેજ ખરીદ કરવી.

કીમત એક શીશીનો રૂ. ૧૧૧ પોસ્ટ જુદ.

દરેક જાતની દવાઓ મળવાનું ઠેકાણું, -
સીરનામું-યોગ્યરાસ્ટ એન્ડ કંપની, મુંબઈ પોસ્ટ
નડીઆદ “ગુજરાત”

ISHVARBHAI B, PATEL

Photographer & Enlarger

Lakhawad-NADIAD.

ખાસ ફોટાના શોખીનોને માટેજ—

અમારું ફોટોગ્રાફીક એડરેસ આપની હાયરીમાં જરૂર નોંધીલો, જેથી ફોટો પડાવાના પ્રસંગે આપને બીજી કોઈ કંપનીનું નામ જોવાની તસ્દી પડશે નહીં.

જ્યારે આપને ફેન્સા ફોટાની જરૂર પડે ત્યારે તમારી હાયરીમાં અમારું એડરેસ વાંચો.

બીજું આ ને જણાવવાની રજા લઈએ છીએ કે-અમે ફોટો એનલાઈઝ ગ્રુપ તથા દરેક નાની અને મોટી કોપી ઉપર રંગીત મુદ્રાલીન કામ કરી આપીએ છીએ.

નડીઆદમાંજ અમારી ફોટોગ્રાફીક કંપનીમાં નીચે પ્રમાણે સસ્તા દર રાખવામાં આવ્યા છે.

કાર્ડ સાઈઝ ૧—૮—૦

૮ X ૧૦ રૂ. ૮—૦—૦

ફોર્મીનેટ ૩—૦—૦

૧૨ X ૧૦ રૂ. ૧૨—૦—૦

કુલસાઈઝ રૂ. ૬—૦—૦

લોકેટ ફોટા {

૪ કોપીના } ૦—૧૨—૦

દરેક ઓર્ડર માટે હાફ-ચાર્જ એડવાન્સ લેવામાં આવે છે.

અમારું ફોટોગ્રાફીક એડરેસ—

ઈશ્વરભાઈ બાબરભાઈ પટેલ

ફોટોગ્રાફર એન્ડ એનલાઈઝર,

લખાવાડ—નડીઆદ.

૭૫૨

Messrs, PATEL & CO,

Doomaral Bazar

NADIAD No, 1

૭૭

મેશ્સ પી. એન્ડ કું.૦

ડેકાણું- ડુમરાલ બજાર,

નડીયાદ નં. ૦ ૩૨.

ઉપર જણાવેલી કંપનીમાં દરેક જાતનું ફેન્સી ફરનીયર તથા રોશનર્સ, સેન્ટ, હેર-ઓર્ડલ, રૂમાલ દરેક જાતના કોલર, ટાઇ, મોજા તથા બટનો ઘણી જાતનો માલ કીફાયત ભાવે મળશે, તખીયત ખુશ કરનાર તેલો તથા સેન્ડો કામીનીયા, ઓટોપરસ્તાન, હીલબહાર, ઓટોરોજ, હીલપસંહ, ઓટોમોટીની વીગેરે

કીફાયત ભાવે મળશે.

પ્રમાણીકપણું એ અમારી દુકાનનું બુવણ છે.

તા. ૦ ક૦-યાદ રાખવું કે દરેક માલ વી.પી.થી રવાના થશે.

પ્રોપાયટર-નારણદાસ એલ. પટેલ.

ધી ઈસલામ પ્રધર્સ.

ઈબ્રામ રહીમની કંપની.

સાંથપીપળી, જુમામસીદની પાસે-નડીઆદ.

અમારી દુકાને દરેક જાતનું ફેન્સી ફરનીચર તથા રખખરના બચ્ચાંને રમવાનાં ગોલ તથા તરેહતરેહ-વારનાં સુંદર ફેન્સી રમકડાં તથા સુગંધીદાર તેલ, અત્તરો, સેંટ, સાબુ, સાચાં મોતીનો સુરમો તથા દરેક જાતની ફેન્સી ચીજો કમીશનથી લીલામ કરીશું. કમીશનથી કોઈપણ ચીજ વેચવાની હોયતો આ કંપની જુજ કમીશન લઈ વેચી આપશે, જુનો માલ પણ લીલામ કરી આપીશું, સાચી ઘડીઆલો તથા કલોક, ચીમનીઓ, લેમ્પ, હોદડરો, બત્તીઓ કીફાયત લાવે વેચવામાં આવે છે, કાચના સુંદર શ્રીત્રવાળા લોટાઓ, રકાખી-ખાલાઓ, હાલતાંચાલતાં રમકડાં, તથા ખટાઓ અને ખીસામાં રાખવાનાં પાકીટો, લાકડીઓ, ટીનની નાની સુંદર પેટીઓ, કોલરો, ટાઇઓ, બાલ કાઢવાના સાબુઓ, સીઓનો શણગાર, પેન્સીલો, હોદડરો, ચાંપો વિગેરે ફેન્સી ચીજો મળશે. એકવાર પધારી ખાત્રી કરો.

Shree Jain Weaving Factory
Bhavsarwad
NADIAD.

શ્રી જૈન વીવીંગ ફેક્ટરી.
ભાવસારવાડ—નડીઆદ.

જત અમારી ફેક્ટરીમાં ખનતો માલ જેવો ફ-
રેશમી ચાઇના સીલક, સાદાં કદ, ફેંટા, તાસા,
મરસાઇઝ સીલક, નકસીનાં કદ, ત્યા કોટન, વીગેરે
ઓર્ડર આપેથી ખનાવવામાં આવે છે અને—
તઇયાર ખનેલો માલ પણ મલે છે, ઓર્ડર આપ-
વાથી ઘણી જાતનો ખનતો માલ ખનાવી આપીશું

છુટક તથા જથાખંધ વેચનાર—

માલીક—

જેચંદભાઈ કાળીદાસ.

Made in India.

*The Indian Swadeshi Oil
Co. Limited*

near Theater Nadiad

ધી ઇન્ડિયન સ્વદેશી ઓઇલ કંપની
લિમિટેડ.

ઠેં નાટકશાળાપાસે—નડીઆદ

જાત અમારી કંપનીમાં દરેક જાતનાં વોરનીસ, ફરેન્ચ
પોલીશ, બેલનેસ, ટરપેનટાઇલ, કમીશનથી વેચવામાં
આવેછે, એક વખત અમારા માલની ખાત્રી કરવા દરેક
સહજસ્થાને અમારો વિનંતી છે વેલેપારીઓને સાફ
કમીશન મળશે, વધુ વિગત માટે ઉપલે દેકાણે મલો.

તા. ક. - ઈમારતનો હોલ કોન્ટ્રાક્ટ તથા મીશનરી
તથા છુટક સુતારી કામ તથા ખરાબીનું કામ અને ફેન્સી
ફરનીચરનું કામ બનાવવામાં આવેછે, તે અગાઉ ઓર્ડર
આપેથી માલ તઈયાર મલશે, અને દરેક માલ ઓર્ડર
આપવાથી પુરો પાડવામાં આવશે.

G. S. B.

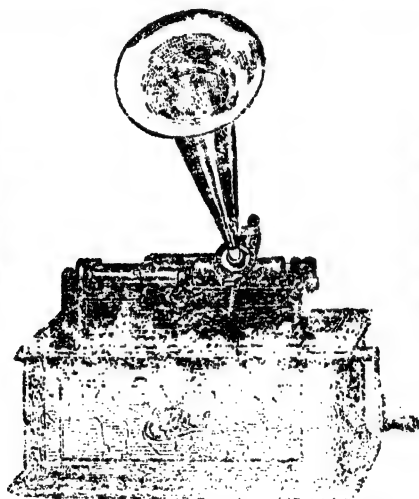
HARMONIUM TEACHER

BEAUSARWAD—**NADIAD**

શ્રી શારદાવિજય હાર્મોનીયમ ક્લબ.

ગંગારામ શીવલાલ—

હાર્મોનીયમ ટીચર એન્ડ લાઇટ મરચન્ટ.

અમારે ત્યાં કીટશન લાઇટ લાડે તથા વેચાતાં મળશે.

કીટશન લાઇટ દુરસ્ત કરવામાં આવે છે,—

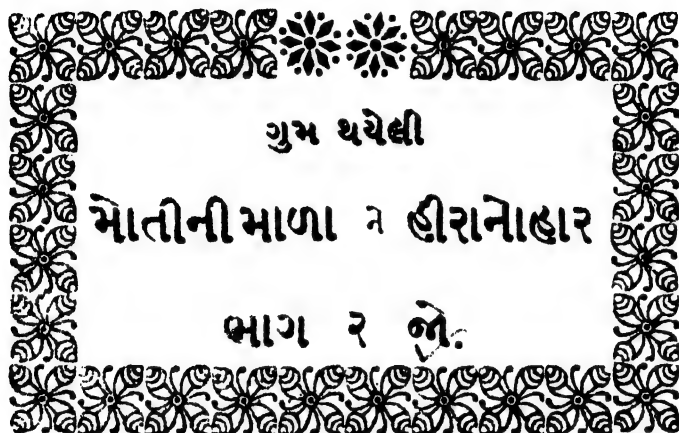
તેમજ

જુનાં હાર્મોનીયમ રીપેર કરવામાં આવે છે.

શ્રી પરમાત્માને નમઃ ॥ શ્રીરણછાડરાયકી જય ॥

શોખીનોએ તખીયત ખુશ કરવી હોય તોજ વાંચજો—

ખાસ વાંચવા લાયક—

સ્પેશીઅલનો સપાટો—

અને

પ્રીયાના પાનનો પ્રતાપ.

ખર્ચ અલબેટીને છેલ્લી સલામ કરવી ધારીને પ્રભાતના ખેરમાં, ગુલાબી ઠંડી હવામાં અને રણીઆમણી ખુશનુમાં, તે મુસવાટા ભારતી સ્પેશીઅલમાં, મોતીની માળા, હીરાનો હાર. ખટ્ટકડી-સાહેલી,

રસોઈઓ અને એક નોકર રીઝવર્ડ ફર્સ્ટ ક્લાસમાં બેસી પહેલા લાગમાં ગુમ થયાં હતાં; તેજ સ્પેશીઅલ જેવી ગાર્ડ સીટી મારી અને હાથમાં ઝાલેલો રંગીન વાવટો ઉંચો કરી હલાવ્યો કે તરતજ ઇન્જન ડરાઈવરે તે નીશાનીઓ ચલાવવાની સમજીને ઇન્જનમાં સીટી મારી અને હેન્ડલ (હાથો) હલાવ્યો કે તરતજ સુસવાટા મારતી સ્પેશીઅલ ઉપડી, ને જોતજોતામાં તો સ્પેશીઅલે પાંચ પચાસ માઈલ કાપી નાખ્યા.

એક બાબુએ જ્યારે સ્પેશીઅલ સુસવાટા મારતી દોડી રહી હતી ત્યારે બીજાબાબુએ શુભાળી ઠાંડીહવા પેસેન્જરોને (ઉતાડ્યોને) ઠાંડક આપી રહી હતી.

આ વખતે મી. એલનાઈટ (હીરાનાહાર) કે જે પોતાની પ્રાણુચારી, રસીલી, બહાડી, મનની-માનીની સુંદરી, મધુરી મોતીનીમાળાના હશમુખા, અને પૂર્ણ પ્રેમથી ખીલી રહેલા આનંદીત ગુલાબી ચહેરા સ્વામુ એકી ટશે નીહાળી રહ્યા હતા અને તેણીની સૌંદર્યતામાં લીન થઈ ગયા હતા. ત્યારે મોતીનીમાળા પણ પોતાના મનગમતા માનીતા બહાલા પ્યારા રસીલા છબીલા હૈયાનાહાર હીરાનાહારનો ખુશનુંમાં ખીલી રહેલો ચહેરો એકી ટશે જોઈ જોઈને ધરાતી નહોતી. આ બંને પ્રેમીઓની ચકોર ચશ્ત્રુઓમાંથી પ્રેમના પત્રકાર પ્રગરી રહ્યા હતા; આ વખતે તે સુંદર રીઝવર્ડ ફર્સ્ટ ક્લાસ કમ્પાર્ટમેન્ટમાં આનંદ, આનંદ અને આનંદ છવાઈ રહ્યોહતો.

અહા ! ઉપર વર્ણવેલો શીન આ દુનીયામાં, કળીયુગમાં ક્યાં સુધી હસ્તી ધરાવે કારણકે અતિશય પ્રેમ લોક

વાક્યા મુજબ વધારે વખત બહુ ટકી શકતો નથી કે પછી એ પ્રેમીઓના પવિત્ર સીનને કોઈ નાપાકની નજર લાગી હોય તેથી તે આનંદમય શીન થોડીવારતો બદલાયો.

મી. ઓલરાઈટનો હશમુજો અહેરો ઉતરવા લાગ્યો અને તેમનું મન વિચારના વમળમાં ગોથાં ખાવા લાગ્યું અને તે ફર્સ્ટ ક્લાસની સુંવાળી નરમ બેઠકપર લાંગા થઈ સુતા. ચતુર મોતીનીમાળા ચેતી ગઈ અને તેણીની અત્યાર સુધીની અખત્યાર કરેલી ચુપકીમાં ભંગ પડ્યો.

મોતીનીમાળા—કેમ બહાલા ? સહવારના ખેંદારમાં કેમ સુઈ ગયા, તળીયત તો ઠીક છે ને ખ્યારા ?

[તેમ છતાં પણ મી. ઓલરાઈટ નહીં બોલવાથી તરતજ મોતીનીમાળા ગભરાતી ફરી પાછી પુછવા લાગી].

મોતીનીમાળા—બોલોને બહાલા ? મારા ખ્યારા આમ શું કરો છો ? બોલો, બોલો, નાથ, જરા હથીને તો બોલો ?

મી. ઓલરાઈટ—બોલુછું ને ખ્યારી, પણ તમે કેમ ગભરાઓ છો ?

મોતીનીમાળા—ખ્યારા તમને મેં બોલાવ્યા ને તમે ના બોલ્યા તેથી; પણ બહાલા આપની તળીયત તો ઠીક છે ને ?

મી. ઓલરાઈટ—ખ્યારી તળીયત તો મઝામાં છે પણ આ ઠંડી હવાથી સરદી થઈ હોય એમ લાગે છે.

તરતજ મોતીનીમાળાએ પોતાના પ્રાણખ્યારાની ઠંડી હવાવા

માટે ફવાખથી નોકરને ગરમ બ્લુ ઓવરકોટ (Blue Overcoat-
 ભૂરો પગથી તે ગળા સુધીનું શરીર ઢંકાય તેવો ઝખો) લાવવા માટે
 હુકમ કર્યો કે તરતજ નોકર તે સુશોભીત ઉભા સોનેરી કદ તથા
 કાલર વાળો ઓવરકોટ લાવી હાજર કર્યો કે જે ઓવરકોટને લઇ
 મોતીનીમાળાએ હરતે વદને મી. ઓલરાઇટને આપ્યો. અને રસોઈયા
 ને ઇલેક્ટ્રીક પાવરવાળા રટવપર જઈ દુધની રટરોંગ ચાહ ગરમ
 સુવાસિક લેફેજતદાર મસાળો નાખી તઇયાર કરી લાવવા હુકમ કર્યો.
 ખાંચ મીનીટમાં ચાહ તઇયાર થઇ ને મોતીનીમાળા ને હોરાનાહાર
 ના સુંદર રંગીન ચીત્રવાળા ચાંદીના રકાખી પ્યાલા, એક સુંદર
 સોનેરી ટાટમાં ગોડવી સાથે કપુરી પાન અને મસાલાની નાળુક
 ફેન્સી સુંદર ચળકતી હાવડીઓ ગોડવી, બટુકડી સાહેલી તે ટાટ
 લાવી તેમની તહેનાતમાં ટેબલપર રજુ કર્યો.

તરતજ તે સોનેરી સુંદર ટાટમાંથી મોતીનીમાળાએ એક
 ફેન્સી કપ હાથમાં લઇ કોમળ કંઠે બોલી;—

મોતીનીમાળા—(મી. ઓલરાઇટને) લો, વહાલા, જરા આ ગરમ
 આ પીઓ એટલે હંદી ઉડી જશે, એતો જરા હવા ફેર થઈ તેમાં
 મારા પ્યારા એમ થયું.

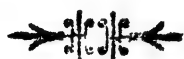
મી. ઓલરાઇટ—Yes my Dear, you are right. (હા
 મારી પ્યારી તમારે કહેવું ખરું છે) પણ વહાલી તમે તો ચાહ પીઓ.

મોતીનીમાળા—હા વહાલા, લો ત્યારે આપણે બંને સાથે ચાહ પીઓ.

(ત્રેમથી દુધનાં ચાહપાણી પીવાય છે.)

એક બાળુએ જ્યારે મોં મલકાવતાં મોતીનીમાળા ને મી. હીરાનોદાર ટેરટથી આહવાણી પી રહ્યાં છે ત્યારે બીજા બાળુએ Servant Compound (નોકરને માટે ઈલાયદી બેઠક)માં નોકર સોધ્યા ને બટુકડી સાહેલી પણ પોતપોતાની શરદી દુર કરવાને આહવાણી ગટગટાવાને ભૂલ્યાં નહોતાં.

 ત્યારબાદ ટીફીન ખલાસ થાય છે.

તરતજ મો. એલરાઇટ Electric Silver Bell (વીજળીક ચાંદીની ઘંટડો) ની ચાંપ દબાવે છે કે તરતજ સુંદર ટનનનનો અવાજ થાયછે તે સાંભળનાની સાથેજ નોકર આવી હાજર થાયછે

મી. એલરાઇટ—Go on take away this Kachara
a -once.

ચલાવ, ઉઠાવ હીકરાં જલ્દી.

હુકમ થતાંનીજ સાથે નોકર તે સુંદર રકાબી-ખ્યાલા ચાંદીના ફેન્શી નકશીદાર ટાટમાં ગોઠવી, ઘોઈ, ટુવાલથી સાફ કરી, ચોગ્ય જગાએ મુકી દીધાં, અને વધુ હુકમની રાહ ભેતો ઉભો રહ્યો.

તરતજ મનમોહીની મોતીનીમાળાએ પોતાના કોમળ

કર વડે, કપુરી પુનાના પાનની ખીડી, સુવાશીક ટેસ્ટદાર મસાલો નાખી બનાવી, કે જે નાનુક ખીડીમાં સેનસેનની બે ગોળીઓ પણ મુકવામાં આવી હતી, તે ખીડી પ્રિયાએ પોતાના કોમળ કરની નાનુક આંગળીએ પકડી મીસ્ટર ઓલરાઈટને હાથોહાથ આપી.

આપીતો ખરી પણ પ્રેમનું પહેલુંજ પાન આપતાં પાછો હસ્તમેળાષ થતાં તે બેઠિના શરીરને, પહેલા ભાગમાં પહેલીજ મુલાકાત થતાં વિક્ટોરીયા ગાર્ડનમાંથી બહાર આવી, વિક્ટોરીયામાં સાથે બેસી, કોટમાં, એમ્પાયર થીયેટરમાં શીનેમેટોગ્રાફ જોવા ગયાં હતાં અને ત્યાં રૂમાલ ની અદલાબદલી કરતી વખતે જેવો વિજ્ઞાનિક કમ્પારો થયો હતો તેથી પણ વિશેષ આ વખતે તે પ્રેમી કપલના નાનુક બદનને થયો.

પાન આવતાંની સાથેજ મોતીનીમાળાના હોઠ લાલધુમ થઈ ગયા, મી. ઓલરાઈટની નજરતો, તેણીના તેજસ્વી પૂર્ણિમાના ચંદ્ર સમ ખીલો રહેલા કુલગુલાબી હશમુખા અને પૂર્ણપ્રેમથી ખીલતા ચંદ્રાની સ્હામી ને સ્હામીજ હતી, તે આખરે એકદમ પ્રેમના આવેશમાં આવી મી. ઓલરાઈટે પોતાની પ્રાણપ્યારી બહાલી મોતીનીમાળાના નરમ સુંવાળા ગાલપર એક આતેથી કીશ (બચી-ચુમી) કરી. કીશ કરીતો ખરી પણ તેણીના નરમ સુંવાળા ગાલ પર તે કીશની લાલ નીશાની મધ્યમાં થઈ ગઈ.

હીરાનોહાર—ડીયર, આયનામાં જો તો ખરી કે તારા ગાલ પર ડાઘ શાનો છે ?

મોળી મોતીનીમાળાએ તરતજ આયનામાં જોયું ને મીસ્ટર હીરાનોહારનો પુછવાનો મરમ સમજી ગઇ ને બોલી.

મોતીનીમાળા—એતો ડાઘ ન્હોય પ્યારા પણ પ્રેમથી આપે કરેલી કીશની નીશાની.

હીરાનોહાર—પણ ડીયર આજ કાંઈ તારી કાંતીનો કાઠ મને અજોડીક પ્રકાશ દેખાય છે.

મોતીનીમાળા—પ્યારા, આમ વખાણ કરી મને વધુ ના શરમાવો. વહાલા, તમારી આવી પ્રેમની નીશાનીઓ તો મને સદાયે થતીજ રહે એવી પ્રભુ પ્રત્યે મારી પ્રાર્થના છે.

હીરાનોહાર—(હસતાં, દસતાં) વહાલી, એમ દરી મેં તને ડાઘનું નામ દઇ છંતરી.

Alright—Excuse my love Moti for this fun,

હીરાનોહાર—મારી કરેલી મશ્કરી માટે ક્ષમા ચાહું છું,

Motinimala—Don't mention my love, Never mind.

મોતીનીમાળા—મારા પ્યારા એમ ના બોલો, કાંઈ હરકત નહીં.

Alright—my love Moti, tell Batuk to put
one good record on Gramophone.

હીરાનોહાર—બહાલી મોતી, બટુકને કહે કે એકાદ સારી
રેકર્ડ આમોફોન પર મુકે.

Motinimala—You Batuk,

મોતીનીમાળા—અરે બટુક ?

Batukdi Saheli—Coming madam.

બટુક—આવી બા.

Motinimala—Bring gramophone & put one
good record.

મોતીનીમાળા—આમોફોન લાવી એકાદ સારી પ્લેટ મુક.

Motinimala—my dear, what song you like ?

મોતીનીમાળા—પ્યારા તમને કયું ગાયન પસંદ છે ?

Alright—I like my love.—

Dhima dhima chalone mara prandre,

હીરાનોહાર—મને તો પ્યારી, ધીમા ધીમા ચાલોને મારા
પ્રાણુરે, એ ગાયન પસંદ છે.

બટુકડી સાહેલી—બા, કઈ પ્લેટ પહેલી મુક ?

મોતીનીમાળા—ધીમા ધીમા ચાલોને મારા પ્રાણુરે,

હુકમ થનાંતી સાથેજ બટુકડી સાહેલી ઉપરની પ્લેટ મુકી,

વિજળીક આમોફોનનું બટન દબાવે છે કે તે પ્રખ્યાત ગાયનનો
સુંદર શરોદ નેડે પ્રમાણે વાગે છે.

ધીમા ધીમા ચાલોને મારા પ્રાણુરે—૨
 પગ નાળુક તમારા આ મચકઈ જશે
 કમર લચકઈ જશે—ઓ સુન્નણુરે—ધીમા
 સાખી.

નાળુક વેલી કુલ શમી, કોમળ તુજ આ કાય;
 ધડકે છાતી શ્વાસથી, એ અંચળથી ઓળખાય.

પરશેવાનાં બીંદુ આ બાઝ્યાં મુખે
 મુખ રાતુ થયું, થાક અતી દુખે
 જરા છાતીપરે દ્યો વિશામે મુખે—ઓ સુન્નણુરે—ધીમા
 સોભાગ્ય-સુંદરી નાટક.

Alright—I like very-much this good song
 my dear Moti,

મી. ઓલરાકટ—મારી જ્ઞાતી મોતી, મને તો આ ગાયન
 બહુજ પસંદ છે.

Motinimala—Do you wish to hear again my
 love.

મોતીનીમાળા—મારા પ્યારા ફરીથી સાંભળવું છે ?

Alright—Do as you like my darling.

મી. ઓલરાકટ—મારા પ્રાણુ, તમને જેમ પસંદ પડે,
 તેમ કરો.

Motinimala—Go on again Batuk.,

મોતીનીમાળા—ચત્રાવ ફરીથી બટુક ?

હુકમ થતાં બટુકડી-સાહેલી તે ગાયન ફરીથી વગાડે છે

બીજી વાર 'ધીમા ધીમાનું' ગાયન વાગી રહ્યા બાદ
મી. એલરાઈટનો બીજી રેકર્ડ મુકવાનો હુકમ થયો.

Alright—Dear, tell Batuk to put next record
of 'Chalo Saheli's Garba'.

મી. એલરાઈટ—બહાલી, બટુકને કહે કે બીજી રેકર્ડ 'ચાલો
સાહેલી'ની મુકે.

Motinimala—Batuk? put Chalo-Saheli's garba

જેવો બાસાહેબ મોતીનીમાળાનો હુકમ થાય છે કે
તરતજ બટુકડી સાહેલી 'ચાલો સાહેલી'ના ગરબાની પ્લેટ
ચાલુ કરી, ચાલુ થતાંનીજ સાથે તે પ્લેટ નીચે પ્રમાણે
સરસ વાગતી સંભળાવા લાગી.

ગરબો.

ચાલો સાહેલી (૨) ભુવનેશ્વરીનાં સૌ મળીને દર્શન કરીએ....
હુઃખ હરનારી, સુખ કરનારી, મનિં માની અંતર ધરીએ....

ચાલો સાહેલી—

ભાવ ધરીજે પૂજન કરીએ, તો ભવ સિંધુથી તરીએ....
ચુવા ચંદન કુમ-કુમ કેશર, અર્ચન કરી આ મન ઠરીએ,
અખીલ ગુલાલ ને પુષ્પ-માળથી, માને વધાવી મંદીર ભરીએ.

ચાલો સાહેલી—

સૌભાગ્ય-સુદરી નાટક.

Alright—Oh! Very good garba my love.

મી. એલરાઈટ—અહા ! મારી બહાલી, બહુજ સરસ
ગરબો.

Motinimala— Yes my love.

મેતીનીમાળા— હા મારા બહાલા.

Alright— go on put Record No. ૩.

મી, એલરાધર— ચલાવ રેકર્ડ નંબર ૩.

જેતજેતામાં નંબર ત્રણ વાળી રેકર્ડ બટુક ચાલુ કરેછે,
જે નીચે પ્રમાણે વાગતી સાંભળતાં આનંદ ઉપજાવે છે.

રેકર્ડ નંબર ૩.

લલીતા— વાલમજી સાડી ગુલાબી મંગાવો—૨
સાડી મંગાવો, પોલકુ શીલાવો—વાલમજી
પોલકુ શીલાવો, મોતીડાં ટંકાવો

જુગલ— આખા દરીઆનાં

લલીતા— બંગડી બે હીરાની મોંઘી જડાવો.

જુગલ—ટ્રાન્સવાલ કાગલતો ક્યારનોએ લખ્યો છે પણ હજી
ખેરનો જવાબ આપ્યો નથી. વાલમજી—

લલીતા— કેમ મંગાવશો કે ?

જુગલ— હાજી.

લલીતા— શાથી ?

જુગલ— તારથી.

લલીતા— કેવા તારથી ?

જુગલ—હમણાં મોંઢેથી વાત કરવાનો નવો સંચો નીકળ્યોછે.

લલીતા— મુરતમાંજ જણાયછે, ધુતારાના ઢંગ;
જેવો વાંછો પુરશે, તેવો ચડશે રંગ.

જુગલ—હાંશીના ઉદ્ઘાટમાં રસીલી ના રોસાઈએ. વાલમજી—

જુગલ—જુગારી નાટક.

રેકર્ડ નંબર ત્રણ જેવી વાગી રહે છે કે તરતજ
સ્પેશીઅલ સ્ટોપ થાય છે, અને પોર્ટરો બુમ મારેછે કે—

સુરત,

સુરત;

સુરત.

Alright—Dear Moti, tell Batuk to take well-known Ghari of Surat

મી. ઓલરાઇટ—જહાલી મોતી, બટુકને કહે કે સુરતની
પ્રખ્યાત ધારી લે.

Motimimala— Yes my love, telling

મોતીનીમાળા— હા મારા જહાલા, કહું છું.

જેવો તે નાબુક દામળાંગી મધુરી મોતીનીમાળાના મનગમતા
માનીતા જહાલા મી. હીરાનાહાર (ઓલરાઇટ—આણુ) નો હુકમ
થયો કે તરતજ ઝડપથી તે નાબુક વેલીએ મોતાનો નાબુક ફેન્સી
બુરી મખપલની, સોનેરી ઝીંકના હેન્ડલ (પકડવાનો હાથે) વાળી
મનીપર્સ (પાકીટ) માંથી બે ચળકતી નવી ગીનીઓ બહાર કાઢી,
પાકીટ બંધ કરી, બટુકને જોડાવી, ગીનીઓ આપી, અને તેણીને
પ્લેટફોર્મ (રેલ્વેમાંથી ઉતારવાને ઉતરવાની જગા) પરથી, ત્યાં
બેસાવા આવેલો સુરતની પ્રખ્યાત ધારી સારી જોઇને લેવા માટે કહ્યું.

હુકમ થતાંજ બટુક બે ગીનીઓ હાથમાં ખપડાવતી ડબ્બામાં
થી નીચે ઉતરી, ધારીનો નમુનો લાવી, મનમોહીની મોતીનીમાળા
ની પાસે આવી ધારીનો નમુનો આપી દુર ઉભી રહી.

મોતીનીમાળાએ તે નમુનાની ધારી મી. ઓલરાઇટને આપી ને બોલી, જહાલા ચાખી જીવો, અને તમે પાસ કરો તો લખો. તરતજ મી. ઓલરાઇટ ધારી ખાચ છે અને પસંદ પડતાં લેવા માટે હા પાડે છે કે તરતજ—

મોતીનીમાળા—ખટક ? જા લે, તાકીદ કર.

ખટક—હમણાં લાવુ છું આ.

તરતજ ખટકને ઓર્ડર થતાં, તે ધારી ખરીદ કરે છે અને તે લાવી, મોતીનીમાળાને ખતલાવી પછી તેને કેન (નેતર) ની મોટી ખારકીટામાં, અંદર રંગીત ખારીક ચીનાઈ-કાગલો પાથરી, તેમાં ગોઠવવા માંડે છે, એટલામાં પાછી બેલ વાગે છે કે તરતજ પાછી ખટક તેણીની વહાલી શેઠાણી મોતીનીમાળા પાસે જઈ, હુકમની રાહ જીવે છે.

મોતીનીમાળા—જા, ભટને કંઈ કે થોડી ધારી લાવે.

ખટક—કહું આ.

તરતજ ખટક પાછી ખારકીટ પાસે આવી, અને એક ચાંદીના ફેન્સી નક્શીદાર મોટા ટાટમાં થોડી ધારીઓ ગોઠવી, ભટને તે ટાટ તેણીની શેઠાણી મોતીનીમાળા પાસે લઈ જવા કહ્યું. તરત ભટ તે ટાટ લઈ, અંદર જઈ, ટેબલ પર ગોઠવી પાછો આવે છે.

તરતજ મોતીનીમાળાએ પોતાની એક મી. ઓલરાઇટની જોડે લીધી, અને તે સુંદર ટાટમાંથી એક ધારી લાગી મી. ઓલરાઇટના મોં મોં મુકી, આ વખતે મી. ઓલરાઇટને હસવું આવતું હતું, પણ જો હશે તો મોં મોંની ધારી બહાર નીકળી જાય તેથી હસવું દબાવી રાખી, ધારી બહાર પછીથી નમણે પણ ખીજી એક નવી ધારી

બાગી તેમણે પણ તે મનમોહીની વહાલી મોતીનીમાળાના મોં માં
મુકવા પ્રયત્ન કર્યો કે તરતજ તે મધુરી માલતી ચેતી ગઇ અને
તેમ કરતાં અટકાવા માટે તેણીએ ઝડપથી મી. આલરાઇટનો હાથ
ઝાલ્યો અને બોલી—

મોતીનીમાળા—નાથ એમ ના કરો.

મી. ગોલરાધર—એમ તે ના કેમ કરે. જેવું તમે કહ્યું,
તે શીખરાડયું તેવુંજ હું કહું છું.

લાથ છોડવતાંને મોં ઝાલી ધારી ખવડાવી, પણ તે સુંદર-
સુંદરોનું મોં લાલધુમ થઈ ગયું.

મેાતીનીમાળા—વાહુ મારા જહાસા વાહુ.

ઓતરાઈ--કેમ ઠીક થયું ને જહાલી.

મોતીનીમાળા—વહાણ, તમારા પંજામાં આવી તે છોડો?

મી એલરાઈટ—એમાં પંજામાં શાનું ખ્યારી ?

આ વખતે ગાહેં સીટી મારી કે તરતજ

સુસવાટા ભારતી શ્પેસીઅલ

સુરત-સ્ટેશનેથી ઉપડી.

બટુકડી સાહેલી, ભટને ટાટ આપ્યા પછી, ધારીઓ પાછી આસ્કીટમાં ભરવા માંડે છે, ભરતા ભરતામતિ પાંચશેર-છશેર ધારીનો ધાણુ વરી જાય છે—જીવો હિસાબ—

મોતીનીમાળા ને હીરાનોહાર ટેસ્ટથી ત્રણશેર ધારી જમેછે, બટુકનું ગળું શેર જેટલું તે શેર ખાય છે; પણ બાકીની છશેર ધારી ભટ ને રામો થઇ, પુરી કરી હોઇઆ બોલાવે છે.

બટુક—(ભટ ત્યા રામાને) મુવા ? પાંચશેર-છશેર ધારી હોઇઆ કરી ગયા તે બા જાણશે તો મારી ધુળ કાઢી નાંખશે ?

ભટ—હવે તું તારે છાનીમાની બેશને ? તારે મહીં જરાક અમથુ ખાવા જોઇએ એટલે ? પણ હમેતો અલમરત આદમી, તે પાંચેર-છશેરમાં શું જોયું ? હજુ લાય બીજી તો આપટી જમએ ?

બટુક—પણ ઉછેદીઆ ? એ તો ખાસ શેઠ-શેઠાણીને નાસ્તો કરવા માટે લીધી છે, ને આમ પુરી કરશે તો બા મને વડશે ?

રામો—એમાંતે બા તને શું વડવાનાં છે ? ખાવાની ચીજ તે એ ખાચને આપણે ખમએ ? (ભટ તરફ જોઇને) ધારીતો અગદી ચાંચલી હે ? મારી બેટી નરદમ જો ને ખાંડ.

ભટ—એ તો દુધના માવા બાપા દુધના. મસાલા ખાવાના તે આનું નામ. (બટુકને) અત્રી લાય બીજી થોડી આપટીએ ?

બટુક—તો મુવા ઉછેદીઆઓ ? આ બીજું ધણુંએ ખાવાનું છે તે ખાવને ?

રામો—અરે કચરપટી કેણુ સાલા ખાતા હે ? હમેતો મસાલા ખાનેવાલા ? ખમએ નહીં તો કામ ક્યાંથી થાય, એતો ખાધેજ પાર. (ભટ ને રામો બીજી ધારીઓ માગે છે, બટુક આપતી નથી, તેથી તે બેજણુ તેને પજવે છે, આખરે બટુક તેઓનાથી કંટાળી તેણીની બાસાહેબ મોતીનીમાળા પાસે ફરીઆદ કરવા જાય છે.

જાહેરખબર.

મરૂત,

મરૂત; મરૂત.

આંખના દરદીઓ
ને ખુશખબર,

એક પોષ્ટ-કાર્ડ લખવાથી
સાચા મોતીનો સફેદ સુરમો અમારા
ખર્ચે સંભવલ દાખલ મરૂત મો-
કલવામાં આવશે.

લખો— એચ. એચ. દેસાઈ,
નડીઆદ. (ગુજરાત).

ખટુકે—બા, જીવોને ? મુવા ભટકાએ ને રામલાએ બે જણે થઇને પાંચેર-છશેર ધારીતો ધણુ વારો નાખ્યો તોય હજી મારો જાત છોડતા નથી ? ને મને કહેછે કે હજી બીજી લાય બસ લાય ? એમ કરીને મને પજવે છે બા ?

મોતીનીમાળા—બ, ભટને કહે કે ધારીતો શેઠના માટે ખાસ નાસ્તો કરવા સાર લીધીછે ? એમને ખાવુ હોય તો બીજું ધણુંએ છે તે ખાય ખુશીથી ?

ખટુક—(ભટ તથા રામાને) જીવો ? બા કહે છે કે ધારીતો ખાસ શેઠને નાસ્તો કરવા સાર લીધીછે ? તમારે ખાવુ હોય તો બીજું ધણુંએ ખાવાનું છે તે ખાવ ?

ભટ—પણ તેં ફરીયાદ ચ્યમ કરી ? હેં અદયા રામજા બોલને ? ખરંને ? હાહુનાના તુ ચમ નથી બોલતો ?

રામો—(મરાડીમાં) હો હો દાદા ? તુમચી ગોષ્ટ સ્વરી આદેત.

આમ મ્હોટેથી વાત કરતાં રહેજ ગડબડ થાય છે કે તરતજ મી. ઓલરાઈટ ઇલેક્ટ્રીક બેટનું બટન દબાવે છે કે ખટુક ત્યાં જઇ દુર ઉભી રહે છે, બીજાવાર બટન દબાવે છે કે સરવંટ કંમ્પાઉન્ડમાં રાખવામાં આવેલી બેટ (ધંટડી) ફરી પાછી વાગે છે કે ભટ ત્યાં જઇ બહીતો બહીતો દુર ઉભો રહે છે કે વળી પાછી ત્રીજી વાર બેટ વાગે છે કે રામો ભડકે છે ને બોલે છે કે હાય-હાય

એ પોદરીયા કાય ગોટાળા આત્રા ? એ હય કાય હય ? ગરીબ
બાપડો રામો, ધરૂજતો-ધરૂજતો ત્યાં જઇ, ભટ ને બટુકથી પણ
પોતે દોઢ હાથ દુર ઉભો રહે છે.

મોતીનીમાળા—બટુક ? બેશ અહીં મારી જોડે ? ધારી
ભરી આસ્કીટો અરાબર પેક કરીછેને ?

તરતજ બટુક હુકમ થતાં તેણીની બ્હાત્રી શેઠાણી મોતીની-
માળા પાસે બેસે છે ને બોલે છે કે—

બટુક—હા બા ? આસ્કીટની મહી પહેલા ચારેઆળુ કાગળો
ગોઠવીને પછી સાચવીને ધારી ભરી, અરાબર પેક
કરીછે બા ?

મી. બોલરાઇટ—કેમ ભટ ? ક્યારનો શું તકરાર કરે છે ?

ભટ—કંઈ નહી શેઠજી.

મી. બોલરાઇટ—ત્યારે આ બટુક શેની ધારીની તકરાર
લાવીછે ?

ભટ—એતો શેઠજી અમથી ભઈછાબ ?

બટુક—હોવે અમથી ભઈછાબ ? હવે કેવું જુઠું બોલે છે ?

મી. બોલરાઇટ—કેમ તને બટુકે ધારી આપી કે નહિં ?

આ વખતે દોઢ હાથ દુર ઉભેલો રામલો,
વચમાં બોલી ઉઠેછે.

रामो—(भराडीभां) हो साहेब ?, दीलीतर खरी.

भी. ओलराईट—युप रहे अहमाश ? इम वयमां ओलेछे ?
 न्जओ ? इरीथी आवी तकरार करशे तो छुट मारी काढी मुकीश ?
 साक्षा लुब्ध्याओ ? धारी आपी तोय ओयारी-अटुकने सतावोछे ?
 शरम छे तमने ? न्जओ, आठली वणत जवा दडिंछुं पण अणरदार
 न्जे हवे अटुकनुं नाम दीधुं तो ? ओम समजन्जे के काढी मुकीश ?

भी. ओलधराटनो ढपका सांखणी लट ने रामानी सुरतीज
 छडी गछ ने गुपयुप पोतपोतानी जगाओ ऐसी, इरी पाछी ते मे
 जल्ले अंदर अंदर टपाटपी करवा मांडी;—

रामो—(भराडीभां) यार ! तुम्ही माला फुकट शेठच्या
 टपका खायाला लावलेत ?

तुम्ही फार वाइट मनुष्य आहे ?

लट—(भराडीभां) लब्ध्या ? तु चांगला होतास तर
 मला हा-हा का मणत होतास ?

रामो—(गुजरातीभां) हा यार ? त्वारे आपले जेय सरभा ?
 पण मारी जेटी सुरतनी-धारीतो अडी जणरी ? आधी तो अरी
 पण साक्षी अवणी नीकणी गछ यार ?

लट—अरे यार ? सुरतनी-धारी ने माहीमनो-हलवो,
 जेनतो वानज इयां थाय यार ? वान करतांमातो दोस्त भोमांथी

પાણી છુટે છે ? બસ ચાર એ અગડોજ જવાદેને ? નહીંતો હમણાં બેલ વાગીજ નાણે બચ્યા રામના ? કે પછી તારા ને મારા બારજ વાગવાના છે ? રામો કહે કે હા ચાર તાર કહેવું ખરું છે, એટલામાં રામ જાણે કે પાછી બેલ સોની વાગે છે ? કે પાછા બેજણુ ભડકે છે ને બોલે છે કે આજ થવા શું બેઠું છે, મારે બેઠું કાનું મોઢું બેયું છે કે ઘંટડી વાગતી અંધજ થતી નથી, એમ કહેતાંજ ભટ શેઠ શું કહે છે તે સાંભળવા ત્યાં જઈ દુર ઉભો રહે છે કે—

મી. ઓલેરાધર—જા, આજથી તારા ને રામાનો પાંચ-પાંચ રૂપીઆ પગાર વધારી આપું છું; પણ ખચરદાર હવે પછી તકરાર કરી બટુકનું નામ દીધું તો સુસ્તીજ ઉડાવી દમશ ?

ભટ—હવે શેજી કાઠ દિવસ તકરાર નહિં કરીએ ?

[ત્યારબાદ ભટ, રામાને શેઠે વધારેલા પગારની ખુશખબર કહે છે. રામો ખચર સાંભળી ખુશ થાય છે, શેઠનો ને ગણપતીદાદાનો ઉપકાર માને છે; રાજ થતાં તે બે જણ પોતપોતાને કામે વળગે છે.

બટુક—આ એક વાત કહેવાની છે તે તમે હા કહોતો કહો ?

મોતીનીમાળા—બેટા તને તો છુટથી વાત કરવાની સદર પરવાનગીજ છે. કહે શી વાત છે ?

બટુક—આ, જે વખતે આપણે અંગલા બહાર આવ્યા તે વખતે પગમાં ધુધરા ધમકાવતી, અને કપાળમાં કંકુના ટીળાંવાળી ગાયમાતાના સારા શુકન થયા હતા આ.

તરતજ મોતીનીમાળાએ બટુકને આ વધામણીમાં એક નાણુક સોનાનો નેકળેશ સરપાવ આપી તેણીના ગળામાં પહેરાવ્યો ને કહ્યું

‘ આયુષ્યમાન અને સુખી થજે બેટા ’ વધારેમાં મી. ઓલરાઈટે
મોતીનીમાળાને કહ્યુંકે બહાલી, એને સારાં ફેન્શી કપડાં શીવડાવજો.

મોતીનીમાળા—સારું પ્યારા. સરસ ફેન્શી શીવડાવીશું.

આ વખતે બહુકે ખુશખુશ થઈ જાય છે ને

મોતીનીમાળાની કોટે વળગી પડે છે.

પ્રકરણ રજી.

માનીતી-મુંબઈની મનહર કક્કાવળી.

જોવાલાયક નામીચી જગાઓ.

હોરા-મોતીની માતપીતાપરની ચીઠીઓ.

ૐ.

હા ! અલગેચી રમણીય-રમણીઓને રાજી કરતી,
આનંદના સાગરમાં છત્તાછત્ત છત્તકાવતી, કુદરતીઓ
ને પણ નાળુક ફુટડીઓ બનાવી દેતી, કોકીલકંઠથી
ટહુકા કરી રહેલી કાયત્રડીઓને પણ કલ્લોલ
કરાવતી, ખર-માણસને પણ હુંશીયાર બનાવી દેતી,
ખરેખર હિંદુસ્તાનનું પારીસ ગણાવતી, ગજગામીનીઓના નાદને

પણુ ભુલવતી, ગજરા-કળગી ને હાર-તોરાનો શોખ પુરો કરાવતી, ઘમઘમ કરતી કહાંવાળી ખણીઆરણોને પણ પાણી ભરાવતી, ઘરની જગ્યાએ માળાઓની હારેહાર અતસાવતી, અને ધજવાં સંભાળી કામ કરવાને સુચવતી, ચતુર પુરૂષના ચીતને હરણુ કરતી, ચતુર ચકારીઓના મનને ચકાચમાન કરતી, છનનન-છનનન નાચ કરતી ગુણીકાઓને પણ નચવતી, છનછન કરતી ને આપની મીઠ-કતપર તાગડધીનાં કરતી ગાળાઓને બહાવરી બનાવતી, અને જર પૂંક તો તમાસા દેખ ને જર વગરની જ્યાં વાત જૂહી જણાવતી,

કહ્યું છે કે—

જરકી મોહામત, જરકા પ્યાર, જર જહાંને હારહે;
તો ઇસ જગાપે દેખો યાર, જરસે એડા પાર હે.

ઝવેરીઓની કસોટીને પણ એકવાર ઠોકર ખવડાવતી, અગઝગાટ વીજળીની લાઇટનો પુરેપુરો બહાર અતસાવતી,— (લાઈટનો ખાસ ખરેખરી જોવાની બહાર દીવાળીના તહેવારોમાં છે). ટપટપ કરતી ઉંચી એડીપર ચાલતી ચતુરીઓને વધારે ચતુર બનાવતી, ટકરપર ટકર ખવડાવી નવા-માણસોને પેક કરી દેતી, ઠકરાણી સરખા ઠાઠ ને પણ ઢાંકી દેતી, ઠયરીઓને જીવાન થવા માટે સફેદાનાં પડીકાં તથ્યાર રખાવતી, ડાહી ડમરીઓને પણ લલકામાં ગાંડી કરી દેતી, ડગમગ ડગમગ થતા થાકેલાને માટે મોટર, વિક્ટોરીઆ, ટ્રામવે ને રેલ્વે તથ્યાર રખાવતી, ઢમઢાલ ને માંહેપોલની એકવાર મુલાકાત કરાવી દેતી, ઢણુ પધમાને દોન દીકી કહેવડાવતી, તનમન ધનને મોજશોખમાં ખુરયાન કરાવી દેતી, તમાસા માટે ખાસ નવાં શીને

મા થીયેટર ઉભી કરાવતી, થાક ના લાગે તે સારૂ વિજળીના દાદર તંબુચાર રખાવતી, થાકેલા મગજને થંડક માટે કોલડરીંગ તંબુચાર રખાવતી, દહાડો ઉગતામાં નવા નવા રળીયામણુ શીનો ખતલાવતી, દહાડે નાટકો પૂર લલકાથી લજવાવતી, ધમધોકાર ચાલતી મીલો નો મનોહર ને ગંજવર દેખાવ આપતી, અને ધમકારાજંધ પેપરો વિજળીથી ચાલતા મશીનોપર છપાતાં ખતલાવતી, નવાનવા નાટકો ખતલાવતી, નવા નવા હુન્નરો શીખવાડતી, પરસ્તાનની પરીઓના મોહને પણ એકવાર ભુલાવી દેતી, પરદેશી માલની તથા પેસેંજરો ની આવતી-જતી સ્ટીમરોનો લગ્ન દેખાવ આપતી, ફૂળપુલ માટે કાફડું મારફાટ ખતલાવતી, ફરવાહરવા ને હવા ખાવા માટે ચોપાટી ખુદવી ખતલાવતી, બહારે પરસ્તાનના જેવી મઝા અહીંયાં પણ ખતલાવતી, બગીચાઓમાં વિક્ટોરીયા ગાર્ડન વખણાવતી, લામીની ઓનાં આભુષણુ પણ વિજળીથી પોલીસ કરાવતી, લલકા લારી ને ખીસાં ખાલી એવાઓની પણ મુલાકાત કરાવી દેતી, મનોહર પ્રખ્યાત પથ્થરની બીલ્ડીગો ખતલાવતી, મમ્માદેવીનું મનહર મંદીર અને મનોહર તલાવ ખતલાવતી;—

એવી જે અલખેલી મનોહર અને મધુરીનાં તીરેપણુવાળી જે મુંબઈ નગરી, તેની મનહર કકકાવળી અહીંયાં અધુરી રાખી, ત્યાં જોવા લાયક નામીચી અને રમણીય જગાઓનાં નામ આપવા મારી નાનકડી નાળુક અને લાડકી કલમ મને મુશ્કેલી લેવાથી બહાલા વાંચકોનું ધ્યાન તે તરફ દોરુંછું,—

મુંબઈમાં જોવા લાયક નામીયી જગાઓ.—

૧. પ્રખ્યાત પાલવા બંદર.
 ૨. બેન્ડવાગતુ રાજાબાદ ટાવર, બહારકોટ.
 ૩. તાજમહાલ હોટલ. ૪. ચોપાટી.
 ૫. પાયલુની. ૬. છનાછનવાળી કોટમાંની બેન્ક.
 ૭. સાત રસ્તા. ૮. એલફીનશ્ટન સરકલ.
 ૯. નવી બંધાયેલી જનરલ પોસ્ટઓફીસ. ૧૦. દીવાદાંડી.
 ૧૧. આવવાજવાની લોકલ ટ્રેકન બી.બી. ને જી.આઇ.પી.
 ૧૨. બાબુલનાથનું શુશોભીત મહેલ, અને
 ૧૩. ટાઉન-હોલ, બોરીબંદર સ્ટેશન.
 ૧૪. ચારેબાજુ મહાલક્ષ્મીપરના મેદાનની ફરતો કંપાઉન્ડ
કે જેમાં ઘોડદોડની શરત થાય છે,
 ૧૫. પાણીપર બાંધેલો હેંગીંગ ગાર્ડન,
 ૧૬. હાઇકોર્ટનું મકાન,
 ૧૭. સરેદ પથરોની મહોટી બીલ્ડીંગ.
 ૧૮. અઢાડે કોમનાં જુદાં જુદાં રહેઠાણો,
 ૧૯. એવરબ્રીજે, નીચે રેલ્વે ને ઉપર દ્રામ્વે,
 ૨૦. વિક્ટોરીયા ગાર્ડન,
- ત્યારબાદ ઝવેરી બજાર, શેર બજાર, શરાફ બજાર, બોખા
બજાર, મારવાડી બજાર, ચેર બજાર, ચીરા બજાર, ભાત બજાર,
ભીંડી બજાર, બંગડી બજાર, નળ બજાર, કાફડી મારકીટ, ટાઇમ્સ
બીલ્ડીંગ, મ્યુનીસીપાલિટીનું મકાન, ગેઇટી થીયેટર, એમ્પાયર્સ
થીયેટર, ચીના બાગ, માધવબાગ, મલબાર હિલ વિગેરે ઘણી જોવા-
લાયક નામીયી જગાઓ છે.

અલખેત્રી મુંબઈનગરીમાં રહ્યાર થઈ કે અવેરચંદ શેઠને
 અવેર શેઠાણી બાબુ-બગીચે ગયાં, ત્યાં તેમને માણેકચંદ શેઠે
 અને માણેકશેઠાણીએ આવકાર આપ્યો. સર્વેજણે ફેન્સી રાઉન્ડ
 ટીફીન-ટેબલની ફરતી મુંદર ભુરી મખમલની ગાદીવાળી ખુરશી
 આપર બેઠક લઈ દૂધનાં મસાલેદાર ચાહપાણીને માન આપ્યું.
 ત્યારબાદ રાતે સુવા થોડી ઘેર આવી નથી તેવી વાત નીક-
 ળતાં થોડીવાર વીચાર કરી સર્વેજણ પોતપોતાની વીકટોરીઆ
 માં બેસી ચોપાટીપર બાબુએ લાડે રાખેલા બંગલો તપાસ
 માટે ગયાં; પણ ત્યાં જઈને શું જુવે છે ? ફક્ત ટેબલપરની
 બે ચીઠ્ઠીઓ શિવાય એકદમ બંગલો ખાલીખમ. આ
 વખતે તે ગુલાબી ચહેરાઓ સદેહ ફની પૂની જેવા થઈ જાય છે.
 અડપથી માણેકચંદ શેઠ પોતાના સરનામાવાળી ચીઠ્ઠી ફેંટી
 નીચે પ્રમાણે વાંચે છે;—

My dear father & mother CHAWPATI-Bombay
 Manekehand & Ba Manek. Date 13-3-13.

હીં બાબુના પાચેલાશુ વાંચ્યો. હવે આપને કંઈ
 પણ લખવું બિચીતતો નથી ધારતો; પરંતુ જતાંજતાં બે ટુંકાં
 વાક્યો છેવટનાં લખવાંજ એમ મારા મનમાં થતું હોવાથી
 અને મારી શોધ આપને કરવાની તરફી ના લેવી પડે તેથી
 લખતો જઈ છું. હવેતો દોષમાત્ર મારા નરીખનોજ છે. એક

બીટંબણામાંથી છુટો થવા બુદ્ધો બંગલો રાખ્યો ત્યારે મને
 બીજે લગ્ન કરવાનું કહી અહીં પણ સતાવવામાં આવતો
 હોવાથી, અને માફ લગ્ન મારી મનપસંદ જગાએ ચોક્કસ
 આપ નહીંજ કરશે એમ ધારી મારા તપેલા મનને ઠંડક
 આપનારી નારબતી કુલગુલાબી મનહરણી બુલબુલ કે જે
 લાગ્યદેવીના પ્રભાવથી મને મળી આવતાં તેને મેં ગૃહણકરી,
 હાલમાં તેની સૌંદર્યતામાં માફ મન લીન થઈ જવાથી મારા
 તપેલા મનને આશ્ચર્યમય જેવી ઠંડક મલી છે, તેનો ખરો
 ચમત્કાર તે પોતાના તેજસ્વી મોતીના પાણીમાં જે વખતે
 વધારો કરશે તે વખતે તે વિજળીક ઝડપથી મારી ખરેખરી
 મદદગાર થશેજ એવી મને ખાસ ખાત્રીજ છે. કૃપા કરી હવે
 મારી શોધ કરશેજ નહિં અને મારી માણેકબાને બીલકુલ
 ગભરાવા દેશે નહિં, તેમજ મારા બહાલા મિત્ર ચીમનલાલ
 ને માધી સલામ જરૂર કહેશેજી છેવટમાં હવે મારા લગ્ન
 સમ્રાધી ઇન્ધિરની ખાતર કંઈપણ ખટપટ આપ કરશે નહિં
 એવી આપ પ્રત્યે મારી નમ્ર વિનંતી છે. લી૦

બહાર નીકળી બહાર જોવા જતો
 આપનો રમતીયાળ છાંદ 'બાબુ'.

સાંભળતાંજ આ વખતે માણેકશેઠાણી મૂર્છાવશ થાય છે.
 હળી પડતાં માણેકચંદ્રશેઠ તેમને બીત્રી લે છે અને બગીચાં

સાચવીને બેસાડી કહેછે કે;--

‘શાન્ત ! પ્રિયે શાન્ત ! બહાત્રી ? સાવધ થા ?
હમણુંજ બાબુને શોધી લાવું છું ?’

બીજી બાબુ ઝવેરચંદ શેઠ પોતાની ચીઠ્ઠી વાંચે છે;--
બહાત્રી બા ઝવેર ને ચોપાટી-મુંબઈ,
પિતાજી ઝવેરચંદ. તા. ૧૩-૩-૧૩.

હી. આપની રમતીચાલ મોતીનાં ઘણા પ્રેમથી પાચેલાણુ
વાંચ્યોજી. અત્યારે આપના તરફના ઉપકારની વાત લખવી
ચોચ નથી ધારતી, પણ જાણ કરીને મારું લખ્ત મારી
ઠગિયત જગ્યાએ નહિં થતું હોવાથી હું ભયલિત બની હું
નાદાન તેમાંથી બચવા ધારી મારા અત્યારે આ જતા પ્રાણુને
બચાવનાર બાબુને મારો વિક્ટોરિયા આર્ડનમાં ગુથેલો
ગુલાબનો હાર તેમના કોમળ કંઠમાં મારા સ્વહસ્તે અર્પણ
કરી દીધોછે; કે જે સુગંધીદાર તાજો ગુલાબનોહાર મારાપર
જીંદગીપર્યંતની કૃપા કરી મનમાનીતા પ્રિય બાબુસાહેબે
પોતાની ઘણી ખુશીથી હસ્તે વડેને સ્વીકારી મને સદાને
માટે આનંદીત કરી છે; તો હવે આપ મારાપર કૃપા કરી
મારા લખ્તની કોઈપણ સ્થળે બીલકુલ વાત કર્યો નહિં,
તન મન અને ધન પ્રાણુ-બચાવી આનંદીત કરનાર બાબુ

સાહેબને સદાને માટે આપી ચુકી છું, અને તેમને મારા માટે પડેલા શ્રમને શાન્તિ આપવા તેમની સાથે મારી ઘણીખુશીથી ચાલી ગઈ છું, તેમજ મારી બહાલી સરખી-સાહેલીઓ મારી જે જે વસ્તુઓ વખતે લેવા આવે તો તે જરૂર આપશેજી અને તેમને મારોવતી ઘણું ઘણું કરીને ખોલાવશેજી. બસ એજ જીવતી હઈશ તો બા હું તને કોઈક દિવસપણ મળીશ.

લી. મનની સુઝવણુમાંથી મુક્તથયેલી

આપની રમતીયાળ બાળક 'મોતી'.

સાંભળતામાંતો ઝવેરશેઠાણી બેહોશ થઈ જમીનપર ઢળી પડે છે, સાચવીને શેઠ તેમને વીકટોરીયામાં લઈ જાય છે; ને સમયસૂચકતા વાપરી હીમંતરાખી બોલ્યા કે 'પ્રિયે! આમ શું બહારાયછે? મોતી ક્યાં જવાની હતી? તેનાં કાળજાં ખારછે, તે ચકોર છે, શું તેની લખવાની ખૂબી, જતાંજતાં પણ તને વિશારતી નથી, તેટલામાં બંને કોચમેનોને હુકમ થતાં વિકટોરીયાઓ જોતજોતામાં માણુકમહેલપાસે આવે છે. સર્વેજણ ઉતરી મહેલમાં જઈ એકદમ ડોકટરોને ટેલીફોન કરે છે. નોકરોને હુકમપર હુકમ થાય છે. આ શીન અહીયાંજ બંધ કરી મી. બોલરાઈટ ને મોતીનીમાળા ગુમ થાય છે, તે તરફ નજર કરીએ.---

મોતીનીમાળા ને હીરાનાહારનું ગુમ થવું.

બટુકનાં ફેન્શી કપડાંની વાત થતી હતી તેટલામાં નર્મદા નદીપરનો પ્રખ્યાત ગોલ્ડનશ્રીજ આવેછે. મોતીનીમાળાનો હુકમ થતાં બટુક નાળીયેર વધાવેછે, ને પૂલની બહાર પેસા નાંખતાં પાછા ખખડેછે. ત્યારબાદ ભરૂચનું સ્ટેશન પસાર થાયછે. મી. ગોલ્ડરાઈટ રેસ્ટ લેછે. રેસ્ટ પૂરે થતાં વડોદરાનું સ્ટેશન આવતાં રીઝર્વડ ફર્સ્ટ ક્લાસ ખાલી કરી સ્ટેશન બહાર જઈ મોતીવાળી અલરની ફેન્શી રજરટાયરની ગાડીઓમાં ખેશી રવાના થાયછે. રાત્રે પ્રખ્યાત માલતી-માધવનો ખેલ જોવા જવું, ગજગામીનીનો શીન પાસ કરવો, બટુકડી સાહેલી 'નાનકડી નાબુક નાર'નું ગાયન હાથમાં ચોપડી લઈ વાંચેછે, 'હીરા-મોતી' સાંભળી ખુશ થાયછે, નાટક બલાસ થતાં પોતાના ખાસ ખાનગી ઉતારે જાયછે, ખીજે દીવશે રહુવારમાં ટીફીન કર્યાબાદ મી. ગોલ્ડરાઈટ 'મુંબઈનું ટેલી ન્યુઝપેપર' ખરીદે છે; ત્યારબાદ સર્વેજણુ પ્રખ્યાત કમીટીબાગ જોવા જાયછે, આખો બગીચો જોવા ગાડીઓ દોડાવેછે; ત્યારબાદ સુંદર ઠંડી શુદ્ધામાં બાકપર ખેશી પેપર વાંચતાં ખાસ પોતાની તાજ જાહેરખબર જોતાં મોતીનીમાળા સાંભળે તેમ વાંચેછે-

—+— મહોદુ ભારે ધનામ. —+—

રૂપીઆ .૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦૧ - ૧૦૦૦૦૦૦૦૦૦૦

ટેલીફોન નં. ૦ (ઝીરો). ટેલીગ્રાફીક એડ્રેસ 'માણેકમહેલ'

આ ઉપરના સરનામાવાળુ ધનામ ફક્ત—' ચોપાટીપરથી
ગુમ થયેલાં બાળુ ને મોતી નામનાં માણસો'ને સાચવીને
શોધી લાવનારનેજ આપવામાં આવશે. વીશેષ માહિતી માટે
ઉમેદવારોએ જાતેજ મળવું. લી. માણેકચંદ ને ઝવેરચંદ.

Alright—You have heard this advertisement?
Motinimala--Yes my love, but now we should
not loose a minute.

Alright—Then my dear Darling? What way
should we take now?

Motinimala—Ah! Don't fear my love? Please
kindly do here as we have done on Chawpati.

જાહેરખબર પૂરી વાંચ્યા બાદ હીરા-મોતી હવે શું કરવું
તેની ઇંગ્લીશમાં વાત કરેછે, ને પહેલું જેવું ચોપાટીપરથી
પલાયન કીધું તેવોજ રસ્તો અત્યારે પસંદ કરી, ઝડપથી
ગાડીઓમાં બેસી, ખાનગી ઉતારાપર જઈ સરસામાન લઈ
ઉતારાના માલીકના હાથમાં નોટ આપી, વહોદરા સ્ટેશનપર
પાંચેજણ આવી તઈઆર ઉભેલી પંઝાબ-મેલમાં બેઠક
લે છે. થોડીજવારમાં ગોધરાનું સ્ટેશન આવેછે, જ્યાં સર્વે

ઉતારે છે; પણ તેટલામાંજ ત્યાં કોઈ વહેપારિ મી. ઓલરાઈટ પાસે ઇંગ્રેજ તાર વંચાવી ગુજરાતીમાં તેની હકીકત પૂછવા આવેછે, મી. ઓલરાઈટ તાર વાંચી પોતાનીજ શોધની હકીકત હોવાથી તે વહેપારિને તાર પાછો આપતાં કહ્યું કે મહેરબાન આગળ જઈ વંચાવો, ટાઈમ--વેસ્ટ થાય છે. તરતજ વિજ્ઞાનિક ઝડપથી, તેઓ પાંચેજણુ એકદમ પાછાં ડાકોર જતી ગાડીમાં બેઠક પાછી લેતાં રૂબાળથી નાસ્તો કરી પાન ખાઈ, મોતીનીમાળા ને હીરાનોહાર ચેનખાણુ કરે છે; એટલામાં ડાકોરજીનું સ્ટેશન આવતાં ત્યાં ઉતરી એક આના ટોલ ચૂકવતાં આગળ જતાં રસ્તામાં મગદરીઆ ગોર ચજમાનોના નામવાળા ચોપડા લઈ સહામાજ લેગા થતાં તેમની ગાડીઓ પોતાને ત્યાં ઉભી રખાવી ખાસ-ખાનગી ઉતારો આપે છે; તરતજ સર્વેજણુ રણુછોડજી મહારાજ નાં ગોમતીજીમાં નાદ્યાબાદ દર્શન કરવા જાયછે. ત્યારબાદ નવી ગીનીની બે ઠેલીઓ ભેટ મુકી, પગે લાગી પાછા ઉતારે આવી મંદીરની પ્રસાદી જમી, ગોરને પાંચ ગીની આપી રાત્રે સર્વે રેસ્ટ લે છે. પણ બીજે દીવસે સહવારમાં મોતીનીમાળા, હીરાનોહાર. બટુકડી સાહેલી, ભટ ને રામો કંઈક અચાનક ગુમ થઈ જાયછે.

આશ્રય આપનારનાં મુખારક નામ.

નડીઆદમાં—પરમાર અંબાલાલ લાલદાસ. પટેલ આશાભાઈ
 ઝવેરભાઈ. કારીભાઈ વાઘજીભાઈ દેશાઈ. ધુધરાવાળા મગનલાલ ગણેશ.
 ગોર મોહનલાલ મગનલાલ. પંડ્યા નટવરલાલ મગનલાલ. છોટાભાઈ
 અંબાલાલ દેશાઈ. એ. પી. ભાટીઆ. દેશાઈ છોટાભાઈ લાથીભાઈ.
 બારઈઆ અંબાલાલ ખોડાભાઈ. ચતુરભાઈ નરોત્તમદાસ. પટેલ છતા-
 ભાઈ જીવાભાઈ. પટેલ મણીભાઈ ઉમેદભાઈ. કીરપાશંકર મુળશંકર
 મનજીવંચર. પરીખ દામોદરદાસ ત્રીજલાલ બાસુદીવાળા. નાનાભઈ
 મઈજીભાઈ વાગ્ગવાળા. નારણદાસ હીરાલાલ વોરા ૪ ચોપડી. સોની
 ખુશાલભાઈ દાજીભાઈ. ઇસિભાઈલ અહમદભાઈ ટેલર. કંશારા કુંજનલાલ
 જીવનલ.લ. માસ્તર મોતીલાલ માધવદાસ શાહ. પટેલ ઝવેરભાઈ ભુલા-
 ભાઈ. પરીખ રમણુલાલ બળદેવદાસ. પટેલ રણછોડભાઈ સોમાભાઈ
 એફ. ડી. પટેલ ફોટોગ્રાફર. મીસ્ત્રી ડાહ્યાભાઈ મોતીરામ. કાપડીઆ
 ચીમનલાલ મુળજીભાઈ. દેશાઈ નારણુભાઈ નાથાભાઈ. દલાલ ગોકળદાસ
 મગનલાલ. કંશારા મહમદભાઈ વલીભાઈ. મીસ્ત્રી શંકરભાઈ મગનભાઈ.
 મીસ્ત્રી સોમાભાઈ ઇશ્વરભાઈ. મીસ્ત્રી ઇશ્વરભાઈ હરીભાઈ. મીસ્ત્રી
 પરસોત્તમ ગીરધરદાસ. શાગદાવાળા નારણુદાસ મુળજીભાઈ. રણછોડભાઈ
 બોધાભાઈ. ત્રીજલાલ રણછોડભાઈ શાહ. કુવાર બાપ્પરભાઈ હરજીવનદાસ.
 દરજી બેચરભાઈ જીયાભાઈ. માળી ગહયાભાઈ પીતાંબરદાસ. ચીમનલાલ
 લલુભાઈ શાહ. દેશાઈ ચુનીલાલ નાથાભાઈ. ટેલર કુલચંદ અમીદાસ.
 ચૌદશી જમનાદાસ નાથાભાઈ. મીસ્ત્રી શંકરલાલ રણછોડભાઈ. મેમન

આશ્રય આપનારનાં મુખારક નામ.

નડીઆદ — નરમહમદ અલાવીન. બેચરભાઈ નાનજીભાઈ ડ
ચોપળી. પુરશોતમદાસ દયાશંકર. પટેલ ચતુરભાઈ હરીભાઈ. સોના
ભાઈલાલ પરબુદાસ. દેશાઈ પ્રાનલાલ ચુનીલાલ. શાહ મણીલાલ
ત્રીભોવનદાસ રણજીદાસ. દેશાઈ જીવણલાલ ગોરધનદાસ. મુળજીભાઈ
ગીરધરદાસ દાણી. કાઠીઆ ઝનાભાઈ પુંજભાઈ. સાહ અંબાલાલ
દલસુખભાઈ. પટેલ વલ્લભાઈ નાનાભાઈ આરોટ અમરતલાલ ત્રીભો-
વનદાસ. આરોટ વાંસુદેવ પુંજલાલ. દેસાઈ સોમાભાઈ મંગળભાઈ.
કારપેન્ટર અંબાલાલ ભુખણુદાસ. વોરા ઇસિભાઈલ રસુલભાઈ. કારપેન્ટર
આદીતભાઈ મુળજીભાઈ. દવે ગીરધરલાલ ગણુપતરાંમ. પટેલ નાથાભાઈ
જોડાભાઈ. પરીખ સોમાલાલ મોતીલાલ. સાહ ગોરધનદાસ જગનલાલ.
મંજુલાલ સોમાભાઈ જનોડીઆ. સોની હરજીવનદાસ ચુનીલાલ.
પાટણવાડીઆ રઘુજીભાઈ વાઘજીભાઈ. ભટ્ટ રામશંકર રેવાશંકર. દેસાઈ
શંકરભાઈ મીડાભાઈ ખીન લાલાજી. પુંજભાઈ ઇન્દ્રિયાભાઈ આરોટ.
મગનલાલ સોમાભાઈ. મી. દાદરાંમ, ટીમરચંટ. સોની અરજુનલાલ
ટેલર લીકમલાલ ગોકળદાસ. મલેક અહમદ મહમદ. પટેલ કિમેદભાઈ
મોતીભાઈ. ચુનલાલ નાનાભાઈ દેશાઈ. ટેલર છોટાભાઈ કાળીદાસ.
પંચાલ ઝીણાભાઈ ભાઈચિંદ. બ્રહ્મભટ્ટ ભાઈલાલ પરશોતમદાસ. પરીખ
મણીલાલ મોતીલાલ. રાવળ પરસોતમ મોતીભાઈ. કારપેન્ટર મોતીભાઈ
ખોયાભાઈ. વ્યાસ શનીશંકર આદીતરામ. આપુલાલ ભગવાંનદાસ. સાહ
મોતીલાલ મગનલાલ. પટેલ અંબાલાલ નાથુભાઈ. ભાંડાભાઈ ખીજલ-
ભાઈ રખારી. મલેક મહમદભાઈ નજુભાઈ. ભીખાભાઈ કરસનદાસ

એ. એચ. નીશારઅલી. દરજી શંકરલાલ પીતાંબરદાસ. ડાહ્યાભાઈ
 કલાંજીભાઈ. એમ. એસ. દેશાઈ. ઇસમાઈલ જમાલભાઈ ઈંદોરીઆ.
 કાછીઆ શનાભાઈ મંગળદામ. પટેલ છોટાભાઈ દેશાઈભાઈ. વ્યાસ
 માનેકલાલ ગવરીશંકર. પઢાણુ મુસ્તફાખાંન રહેમતખાંન. કાછીઆ
 હરીભાઈ સોમાભાઈ. કાછીઆ માનેકલાલ આદીતરામ. દેશાઈ અંબાલાલ
 આબરભાઈ. મીસ્ત્રી ચુનીલાલ ત્રીભોવનદાસ. ભટ્ટાભાઈ પરભુદાસ.
 મેમણ ઉમર સુલેમાન. દવે અંબાલાલ મુળજીભાઈ. વોરા સલેમાન
 મીયાજી. મંગળભાઈ ગોકળભાઈ. દયાળદાસ ગુરુગોવર્ધનદાસ. શાહ
 છોડાલાલ હરીલાલ. પરીખ હરીલાલ કેશવલાલ. શાહ અંબાલાલ
 હરીવલ્લભદાસ. શાહ મણીલાલ મથુરભાઈ. કાછીઆછનભાઈ પુંજભાઈ.
 પઢાણુ ઉમરાવખાંન કલેખાંન. ડોશી ખુશાલભાઈ જ્યેષ્ઠ. કંશારા
 કાનજી હીમચંદ. પટેલ જીવાભાઈ મોતીભાઈ. શોની શંકરલાલ ભીખા-
 ભાઈ. પરીખ ચીમનલાલ મોહનલાલ. માસ્તર ચુનીલાલ હરગોવીંદદાસ.
 હરીલાલ ઇશ્વરલાલ. સાદ અંબાલાલ દલસુખભાઈ. ભટ્ટ ચુનીલાલ
 જટાશંકર. દેશાઈ ત્રીકમલાલ મોહનલાલ. ગાંધી બાલાશંકર લક્ષ્મીશંકર.
 શાહ હરીલાલ દામોદરદાશ તેલવાળા. પટેલ ઇશ્વરભાઈ ભુલાભાઈ ફોટો-
 ગ્રાફર. દેશાઈ જીવનલાલ ગોરધનદાસ. હીમતલાલ ઝીણાભાઈ પાનમરચંટ.
 મીઠાવાળા શ્રીરોજશાહ અરદેશર. ધુધરાવાળા સોમાભાઈ ગણેશભાઈ.
 મોતીભાઈ હીરાભાઈ. કેશવલાલ રાધવજી લુવાણા. મંગળભાઈ બેચરભાઈ.
 પગી. અમાભાઈ કાભાઈ. ગોશાઈ મયાગર લાલગર. બારૌટ પુંજભાઈ
 બેચરભાઈ. ભાવશાર દામોદર કીલાભાઈ. પાટણવાડીઆ કુલાભાઈ વાધા-
 ભાઈ. કનઈલાલ છગનલાલ પટવા. ખરાધી પોપટલાલ રામજીભાઈ

વેરા ઈંચાહીમ મહમદભાઈ. વાળવાળા નાનાભાઈ બ્રહ્મભાઈ. પટેલ
મનીલાલ ભાઈ. રેવાદાસ મનશુખરાંમ મહેતા. પદાણુ રસુલખાં મહમદખાં
કંશુરા ગીરધર રૂપચંદ. ઠાકર મગનલાલ સોમનાથ. દેશાઈ અંબાલાલ
આબરભાઈ બીડી-મરચંદ. બાપુભાઈ મનોરદાશ. જીવરાજ અરજનભાઈ
મીત્રી કાઠીઆવાડી. ફોટોગ્રાફર ગીરધરલાલ પી. ભારતર. શેખ શંકર-
ભાઈ મથુરભાઈ. દેશાઈ ચંદુલાલ કેશવલાલ. હીમનલાલ ગપનલાલ પરીખ
પટેલ ડાહ્યાભાઈ નાથાભાઈ. વેરા ઈંચમાઈલ અહમદ. પટેલ અંબાલાલ
કીશોરભાઈ. પટેલ શંકરભાઈ દાદાભાઈ. ધરૂવ રામદાશ હરગોવિનદાશ.
ગોંશાઈ મણીગર ઈંચાગર. મંગળભાઈ આબરભાઈ દેશાઈ. અંબાલાલ
મુળજીભાઈ કાઠીઆ. જોશી લક્ષ્મીશંકર પ્રભાશંકર. પટેલ નરસીંહ
અકોર. દવે રવીશંકર જેશંકર. મુળજીભાઈ બેચરભાઈ ભટ. વેરાગી
રામદાશ દયાળ. ભોગીલાલ પ્રભુદાશ શાહ. શાહ રમનલાલ મગનલાલ.
ત્રીવેદી વશંતરામ ભાઈલાલ. શાહ ચુનીલાલ મોતીલાલ.

ઉત્તરસંડા-પટેલ નાથાભાઈ છોટાભાઈ. વેરા ઈંચમાઈલ હાશમ.

આણંદ— દવે ધનર્યામ કીસ્નારામ. ઇનામદાર કાળીદાશ
જેભાઈ-મુ. વલાશણુ. મી. હીમતલાલ નરોત્તમદાશ. ચેરમેન છનાભાઈ
નારણભાઈ-અગરપરા. શાહ હીરાલાલ નરોત્તમદાશ. શાહ ચીમનલાલ
માણેકલાલ. પટેલ અંબાલાલ શંકરભાઈ. રણછોડલાલ જેઠાલાલ ભા-
વશાર-ખેરડા. ભટ ચુનીલાલ દલસુખરામ. બાપુલાલ કાનજી શાહ.
શુક્લ કેશવલાલ મલશંકર, પેટલાદ. ભાઈચંદ ત્રીભોવનદાશ શાહ
ધાર-ગીરજશંકર ત્રીભોવનદાશ. પટવારી ગીરધરલાલ આદીતરામ. મહા-
દેવપુરા-હરીપ્રસાદ નારણલાલ મહેતા. મઉધા-છોટાલાલ ભાઈલાલ શાહ.

ગોંધરા-ટેલર શંકરલાલ મનસુખ. શાહ મોહનલાલ દલસુખભાઈ
પોડીઆ જ્ઞેશંગભાઈ દામઈ. શાહ ત્રીભેવન અમરતલાલ.

ભરૂચ-હાલયાભાઈ નાથાભાઈ. વીડલભાઈ દાજીભાઈ કેળનીખીડીવાળા
ડી. માસ્તર. ગઢાળી-શોનગઢ. ભાવશાર અમરાજ દરજીવનદાસ
થાણા-માસ્તર શંકરલાલ આર. પંડ્યા. કડલાલ-ગોડટર ત્રીકમલાલ
નંગીનદાસ. વલ્લશાહ-શેખ અહેમદ અમીન. ખંભાત-ભીખાભાઈ
નાથાભાઈ કાપડીઆ શેકરેટરી. દેશાઈ છોટાભાઈ હાથીભાઈ. દેશાઈ
સોમાભાઈ ડુંગરભાઈ. સુરત-ચુનીલાલ કેશવલાલ કપડવાલા. પેન્ટ-
આતમારામ. ખેડા-શાહ મણીલાલ ત્રીકમલાલ. શાહ કેશવલાલ
ત્રીકમલાલ. શાહ જેઠાલાલ ચુનીલાલ. શાહ બાઈલાલ નાથાભાઈ.
મોદી માણેકલાલ નાથાલાલ. શાહ છોટાલાલ ભુલાભાઈ સંધાનાવાળા.
ભાવશાર મગનલાલ કેવળદાસ. શાહ ચીમનલાલ કુમેરદાસ. મંદીરાસીયા
શોમાલાલ છોટાલાલ. મહેમદાવાદ-ઈંજુભાઈ જમાલભાઈ વેરા.
શાહ ઈંચરલાલ ચુનીલાલ. ભાવશાર શંકરભાઈ મનોરભાઈ ૪ કોપી.
કાશરી વીડલભાઈ અમરતલાલ. અમદાવાદ-શોમેચર નાનાલાલ ત્રીવેદી.
શેઠ રતીલાલ નગીનદાસ. મગનલાલ સોનાભાઈ. નંદલાલ કેશવલાલ
શાહ. પરીખ ત્રીકમલાલ અમરતલાલ. પરીખ શકરાભાઈ ગોકળદાસ.
ચા. બાઈચંદ લલુભાઈ નોદેદ-ટેલર નાથાભાઈ દયાળભાઈ. રાના
બગવાંનભાઈ બાનાભાઈ. મુગજીભાઈ મોતીલાલ મહેતા. ગરબાભાઈ
બાપુભાઈ. ત્રીવેદી મણીલાલ ગોકળદાસ. મી. રતનલાલ ગીરધરદાસ.
નાટ-મહેરબાની કરી જે ગ્રાહકોએ ચારઆના બાકી રાખેલા
છે, તેઓ પકડ્યા આપી પાતાનું પુસ્તક લઇ જશે.

